

Jeg er derfor meget glad ved, at dette Forslag er fremkommet om at inddrage foreløbig de $\frac{2}{3}$ af Kassernes Kapitalformue i Statskassen, og haaber, som sagt, at Regeringen vil gaa videre paa denne Vej baade paa dette og andre Omraader, hvor lignende Forhold maatte bestaa uden om Lovgivningen og Bevillingsmyndigheden paa en Maade, som ikke kan siges at være tidssvarende. Jeg minder om, at Socialdemokratiets Repræsentanter i Retsreformudvalget i sin Tid stillede Forslag om at ophæve Politikasserne. Det stødte den Gang paa Modstand hos daværende Justitsminister Alberti, som ikke ønskede Politikasserne ophævede, tværtimod ønskede deres Bestaaen uden om Lovgivningen og Bevillingsmyndigheden. Da man nu nærmere kender den paagældende Mands Karakter, kan man forstaa, at han nærede Ønsker af den Art. For andre kan jeg ikke indse, at det skulde være Tilfældet, og jeg haaber derfor, man vil medvirke ikke alene til dette Lovforslags Gennemførelse, men til en Fortsættelse af en lignende Lovgivning. Jeg havde ventet, at denne Sag kunde blive gennemført uden Udvalgs Nedsættelse, men forstod paa det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), at han havde Ønsker om Udvalg. Jeg vil kunne tiltræde Sagens Gennemførelse uden Udvalg og vil ønske, at det samme maa være Tilfældet med andre Partier.

Slengerik: Det er ganske rigtigt, som det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) udtalte, at største Delen af de Midler, der hidtil ere gaaede ind i Politikasserne, have hidrørt fra Bøder i Politisager. Disse Bøder og deres Fordeling have en lidt mærkelig Historie, som jeg gerne i Anledning af det forelagte Forslag vilde opholde mig en lille Smule ved.

Naar man gaar tilbage til Forordningen 25. August 1741, vil man der finde noget om Fordelingen af Bøder af en vis Slags Politisager. Det er en Slags Politisager, der rejses i Anledning af Landprang og Forprang. Jeg ved ikke, om ærede Medlemmer ere paa det rene med, hvad Landprang og Forprang er for noget (*Neersø: Jo!*) — Der er et æret Medlem, der siger, at han er paa det rene dermed, men jeg tør ikke forudsætte, at alle ærede Medlemmer ere i Besiddelse af de Kundskaber i saa Henseende som det ærede Medlem for Randers Bykreds. Jeg skal derfor tillade mig at oplæse, hvorledes det hedder i den gamle Forordning om Land-

prang eller Forprang. Der staar: „Landprang er“ — nu kommer der en mærkelig Vending — „naar nogen paa Landet boende eller omrejsende, hvem det og være maatte, paa Landet sælger eller falholder de Varer, som alene i Kiøbstæderne maae sælges, og derfra af Landmanden skulde søges og afhæntes“. Det er Landprang. Det var strafbart, man maatte ikke begaa Landprang, og naar man begik Landprang og blev attraperet for begaaet Landprang, kom man til at betale Bøder. Man skulde ogsaa betale Bøder, hvis man gjorde sig skyldig i Forprang. Efter samme Kilde lyder Forklaringen af Forprang saaledes: „Forprang eller utilladeligt Forkiøb paa Landet er, naar nogen, enten Borger eller Landboe, eller hvem det være maatte, som ei dertil kongelig Privilegium og Tilladelse haver, paa Landet hos Landmanden, dog Sædegaardene hermed aldeles ikke meent, opkiøber Korn, Qvæg, eller andre Varer, som til Axeltorvene i Kiøbstæderne burde indføres, mere end han til sin egen Huusholdnings Fornødenhed eller Haandværks Fortsættelse behøver, for dermed at drive Handel og søge Profit.“ Den, der begaar noget saadant, gør sig skyldig i Forprang, og hvis det bliver opdaget, idømmes han Bøder. Men disse Bøder tilfaldt dog ikke Politikassen. Der staar nemlig i en Note til samme Forordning: „De herved faldende Bøder skal herefter deles saaledes, at Bye- eller Herredsfogden nyder deraf $\frac{1}{3}$ Deel, Skriveren $\frac{1}{3}$ Deel og Landfiscalen eller den til Sagens Paatale Beskikkede den øvrige $\frac{1}{3}$ Deel, saafremt Angiveren ei selv Sagen paataaler“. For hvis Angiveren selv paatale Sagen, skulde han have den $\frac{1}{2}$, som Landfiskalen ellers skulde have. Vi have før hørt Tale om, hvordan Angiveren fik det halve; i dette Tilfælde faar han kun $\frac{1}{3}$.

Denne Bestemmelse, som findes i den Forordning, jeg her nævnedes, forandres senere i et kgl. Reskript af 6. April 1742, nej, det er ikke rigtigt, naar jeg siger forandres, men der tages andre Bøder ind under samme Fordeling end de Bøder, der angik Forprang og Landprang. Der tilføjes almindelige Bøder, som idømmes den, der har handlet mod Politiforordningen, men om disse Bøder staar der saa, „at de herved faldende Bøder skal herefter deles saaledes, at Bye- eller Herredsfogden deraf nyder $\frac{1}{3}$ Deel, Skriveren $\frac{1}{3}$ Deel og Landfiscalen, eller den til Sagens Paatale Beskikkede, den øvrige $\frac{1}{3}$ Deel, saafremt Angiveren Sagen ei selv paataaler“. Det er altsaa noget, der rimer sig godt med den